

Фиқҳ 185-дарс. Намознинг сифати (бешинчи мақола)

19:00 / 20.05.2022 2647

مَلَسَ وَهُيَلَعُ هَلَلَا هِلَصِهَلَلَلَلُوسَرَنْأَهُنَعُهَلَلَا يَضَرَدُؤْسَمِنْبَهَلَلَدَبَعْنَعْهَلَلُتَّاَيِحَّتَلَا: أَوْرَخَآيِفَوَهَالَّصِلَّطَسَوَيَسَلَجَأَذِلُّوُقَيَنَأَكَفَهَلَأَقُهَّمِلَعْمَالَسَلَا، هُتَّاَكَرَبَوَهَلَلَأَمَمَحَرَوُّيَبَنَلَاهُهُيَأَكِيلَعُمَالَسَلَا، تَأَبِّيَطَلَأَوُتَأَوَّلَصِلَأَوْهُدَبَعْأَدَمَحُمَّنَأَدَهَشَأَوْهَلَلَأَلَّهَلَلَأَلَنَأَدَهَشَأَنَيِحَلَّصِلَّطَسَوَيَفَنَأَكَنَإِمُثَهَلَأَقُهُلُوسَرَوَنَأَكَنَإِوَهَدَهَشَتَنَمُعَرْفَيَنَيِحَضَنَهَالَّصِلَّطَسَوَيَفَنَأَكَنَإِمُثَهَلَأَقُهُلُوسَرَوَهُدَمَحَأَوَرَهَمَلَسُيَمُثَوَّعَدَيَنَأَهَلَلَأَلَءَاسَأَمَرَهَدَهَشَتَدَعَبَأَعَدَأَوْرَخَآيِفَ

Имом Аҳмад Абдуллоҳ ибн Масъуд розияллоҳу анхудан ривоят қилган ҳадисда қуидагилар айтилади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам у кишига ташаҳҳудни ўргатдилар. У зот намознинг ўртасида ўтирганда ҳам, охирида ўтирганда ҳам ўшани - «Ат-таҳийиату лиллаҳи вас-солаваату ват-тойибату, ассалааму алайка айуҳан-набиийиу ва роҳматуллоҳи ва барокаатуху, ассалааму алайна ва алаа ибодиллаҳис-солиҳийн. Ашҳаду аллаа илааҳа илаллоҳу ва ашҳаду анна Муҳаммадан абдуҳу ва расулуху»ни айтар эдилар. Сўнгра, агар намознинг ўртасида бўлса, ташаҳҳуддан фориғ бўлганда тураг эдилар. Агар охирида бўлса, ташаҳҳуддан кейин Аллоҳ хоҳлаганича дуо қилар, сўнгра салом берар эдилар».

Аҳмад ривоят қилган.

Аввалги икки ракъатдан кейинги ракъатларда Фотиҳани овозини чиқармай қироат қиласди.

Пешин, аср, шом ва хуфтон намозларининг учинчи ва тўртинчи ракъатларида фақат Фотиҳа сураси қироат қилинади.

يُفْ أَرْقَى نَأَكَ، مَلَسَ وَهِيَ لَعْهُ لَلَّا يَصْرَهَاتَقِ يَبْأَنَعَ
يَفَوِئِنْ يَتَرُوسَ وَبَأْتَكْلَلَاهَجَتَأَفَبَرْصَغَلَأَوْرَهَظَلَنَمَنْ يَيَلَوُالَّنْ يَتَعَلَّكَرَلَا
امَّ يَلَوُالَّهَعَكَرَلَا يَفُلِيَطْيَوَ، آنَّا يَحْأَلَآنْعَمْسُيَوَ، بَأْتَكْلَلَاهَجَتَأَفَبَرْنَيَرَحُّالَا
ـنَّا حَيِّشَلَأُهَأَوَرَـحَبْصَلَا يَفَأَذَكَهَوَةَيَنَّاثَلَا يَفُلِيَطْيَأَلَـ

Абу Қатода розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам пешин ва асрнинг аввалги икки ракъатида **«Фотиҳатул Китоб» ва икки сурани, кейинги иккисида «Фотиҳатул Китоб»ни қироат қилар эдилар. Гоҳида бизга оятни эшииттириб қўяр эдилар. Биринчи ракъатида** (қироатни) узоқ қилар, иккинчисида қисқа қилар эдилар. Бомдодда ҳам шундай қилар эдилар».

Икки шайх ривоят қилишган.

Агар тасбех айтиб, сукут сақласа ҳам жоиз.

Яъни, учинчи, тўртинчи ракъатларда Фотиҳани қироат қилмасдан, тасбех айтса ҳам намози дуруст бўлади.

يُفْ أَرْقَى :لَأَقَ آمُهَّنَّا مُهَّنَّعُهُ لَلَّا يَصْرَدُ دُوْغَسَمَنْ بَأَوْهِيَلَعْنَعَهَبْيَشِ يَبْأَنَبَا يَوَرَـ
ـنَّيَيَرَحُّالَا يَفَحَّبَسَوَهِيَلَوُالَا

Ибн Абу Шайба Али ва Ибн Масъуд розияллоҳу анҳумодан шундай ривоят қиласди:

«Аввалги икки ракъатда қироат қил. Кейинги икки ракъатда тасбех айт».

Сўнгра худди аввалгига ўхшаб ўтиради ва ташаҳҳуддан кейин Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга салавот айтади.

Яъни, худди биринчи қаъдада ўтирганга ўхшаб ўтиради. Ўша охирги ўтиришда ҳам биринчи ўтиришдаги ташаҳҳуднинг худди ўзини ўқийди. Ташаҳҳудни ўқиб бўлганидан кейин Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга салавот айтади.

لُوقَيْ مَلَسَوْهِيَلَعُ هَلَلا ئَلَصٌ يَبَنَلَنَاكَ لَأَقُونَعُ هَلَلا يَضَرَّهُرْجَعُ نَبَبَعَكَ نَعْ
لَأَوَمِيَهَارْبِإِيَلَعَ تِيَلَصَ أَمَكِ دَمَحُمِلَ آيَلَعَ دَمَحُمِلَ آيَلَصَ مَهَلَلَا»؛ ئَلَّصِلَا يَفَ
لَكَنِإِمِيَهَارْبِإِلَآوَمِيَهَارْبِإِيَلَعَ كَرَأَبَوَمِيَهَارْبِإِ
لُظَفَلَلَأَوْيِعَفَأَشَلَأَوْسَمَخَلُأَهَأَوَرَ .» دِيَجَمْ دِيَمَحْ.

Каъб ибн Ужра розияллоҳу анҳуддан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам намозда:

«Аллоҳумма солли ъалаа Мұхәммадин ва алаа аали Мұхәммадин, камиаа соллайта ъалаа Иброҳима ва аали Иброҳима. Ва баарик ъалаа Мұхәммадин ва аали Мұхәммадин, камиаа баарокта ъалаа Иброҳима ва аали Иброҳима. Иннака ҳамиидун мажиид», дер әдилар».

Бешовлари ва Шофеъий ривоят қилишган. Лафз ўша кишиники.

Ташаҳхуддан кейин салавот айтиш суннатдир.

Салавотнинг сийғаси ҳам турли ҳадисларда турлича келган, ана ўшалардан бирини айтилса бўлади.

«Аллоҳумма солли ъалаа Мұхәммадин» – «Аллоҳим! Мұхәммад алайҳиссаломга Ўзингнинг зиёда раҳматларингни нозил қилгин».

«Ва алаа аали Мұхәммадин» – «Мұхәммаднинг оила аъзоларига ҳам».

«Камиаа соллайта ъалаа Иброҳима ва аали Иброҳима» – «Худди Иброҳимга ва Иброҳимнинг оила аъзоларига Ўз раҳматингни нозил қилганингдек».

«Ва баарик ъалаа Мұхәммадин ва аали Мұхәммадин» – «Мұхәммадга ва Мұхәммаднинг оила аъзоларига ўз баракангни нозил қил».

«Камиаа баарокта ъалаа Иброҳима ва аали Иброҳима» – «Худди Иброҳимга ва Иброҳимнинг оила аъзоларига Ўз баракангни нозил қилганингдек».

«Иннака ҳамиидун мажиид» «Албатта, Сенинг Ўзинг мақталган, улуғланган Зотсан».

Кейин одамлардан сўрамайдиган нарсалар ила дуо қилади ва ўша ердаги одам ҳамда малакларни ният қилиб, ўнг ва чап тарафларига салом беради.

Намознинг ичидаги дуода одамлардан сўрайдиган нарсаларни тилаб дуо қилиш жоиз эмас, чунки Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Муслим, Абу Довуд ва Аҳмад келтирган ривоятда: «Албатта, бу намозда одамларнинг каломидан ҳеч нарса мумкин эмас. У фақат тасбех, такбир ва Қуръон қироатидан иборатдир», деганлар.

Бизда Пайғамбар алайҳиссаломга салавотдан кейин «Аллоҳуммағфирли» деб бошланадиган машхур дуони ўқиш одатга айланган.

«Аллоҳим! Менга фалон нарсани ризқ қилиб бергин!», «Фистончини хотин қилиб бергин», каби дуолар ҳаромдир.

Намознинг ичидаги дуо албатта араб тилида бўлиши шартлигига барча фуқаҳолар иттифоқ қилганлар.

(Давоми бор)

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди